

به انگیزه روز طبیعت:

مخدوش کردن طبیعت؛ عملی شیطانی / انسان همسو با طبیعت آفریده شده است

عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان با بیان اینکه انسان باید خود را همسو و هماهنگ با طبیعت بداند، گفت: تمام کسانی که زیبایی‌های طبیعت را مخدوش و با ساخت‌وساز یا کارهای دیگر، آن را زشت می‌کنند، در واقع کار شیطانی و خلاف خواسته پروردگار انجام می‌دهند.

تاریخ: ۱۳ فروردین ۱۴۰۰ - ۱۱:۳۳

کد خبر: ۳۹۶۲۰۶۲

حجت‌الاسلام محمد سلطانی، عضو هیئت علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان، در گفت‌وگو با ای‌کنا از اصفهان، درباره جایگاه و فلسفه طبیعت در منظومه هستی‌شناسی ادیان توحیدی از جمله اسلام، اظهار کرد: در این منظومه، مفهومی به نام کلمه یا کلمة الله وجود دارد که هم در آیین مسیحیت و هم در قرآن کریم به کار رفته است. کلمة الله یعنی آنچه از خداوند صادر شده و حق تعالی بی‌واسطه و بدون استمداد از دیگری، آن را به وجود آورده است، مثل کلماتی که بر زبان می‌رانیم و با استفاده از حافظه خودمان، از آنها استفاده می‌کنیم.

وی افزود: این کلمات گاهی لفظی و قولی یعنی واژگان هستند، مثل آنچه خداوند بی‌واسطه یا با واسطه فرشته‌ای بر پیامبرانش وحی کرده است. در واقع، تورات یا قرآن کریم، کتاب واژگان خداوند محسوب می‌شوند که بر حضرت موسی(ع) و حضرت محمد(ص) نازل شده‌اند.

طبیعت، کتاب فعل خداوند است

عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان اضافه کرد: علاوه بر این، کلمه فعلی نیز وجود دارد که افعال، کردارها یا دست‌ساخته‌های خداوند را شامل می‌شود. طبیعت در واقع کلمه فعلی یا کتاب فعل خداوند محسوب می‌شود و خداوند دست‌ساخته‌هایش را در طبیعت به بروز و ظهور رسانده است.

حجت‌الاسلام سلطانی ادامه داد: هر چند این آفرینش و فعل بنا بر اراده و خواست شکل می‌گیرد، ولی برگرفته از علم و حکمت الهی است و مانند هنرمندی که همواره هنر می‌آفریند، هنر خداوند نیز خلق و خلاقیت است و همواره می‌آفریند که مظهر این آفرینش، طبیعت است. از این نظر، طبیعت حالت قدسی دارد، چون کلمة الله است و در دیدگاه یک مؤمن موحد، تک تک آنچه در طبیعت دیده می‌شود، از جمله وجود خود انسان، مظاهر قدرت و حکمت و رحمت باری تعالی است. این کلمه الهی از این نظر که از خداوند

صادر شده است، کلمه خداوند نام می‌گیرد و از این نظر که ناظر خارجی مثل انسان‌ها از این کلمات و پدیده‌ها به وجود پدیدآورنده پی می‌برند، آیه و نشانه نامیده می‌شوند.

انسان مؤمن خودش را همسو با طبیعت می‌داند

وی با بیان اینکه توجه به دو نکته می‌تواند آشتی‌دهنده انسان با طبیعت باشد، گفت: نکته اول این است که انسان مؤمن طبیعت را کلمه الله و آیه خداوند ببیند و آن را محترم بشمارد و نکته دوم اینکه انسان خودش را بخشی از طبیعت بداند، نه جدا از آن. در واقع، ما نیز در این منظومه باید با دیگر اجزای طبیعت هماهنگ باشیم.

عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان بیان کرد: با ظهور مدرنیته و تکنولوژی برتر و زیاده‌خواه، انسان خودش را جدا از طبیعت دانست و تلاش کرد که بر آن سیطره پیدا کند، ارباب طبیعت باشد و عناصر آن را به خدمت بگیرد و دیگر به این فکر نکرد هوایی که در آن تنفس می‌کند، باید قدر دانسته شده و به‌عنوان موهبتی الهی از آن مراقبت شود. وقتی انسان به این نکته توجه نکند و خودش را با هوایی که در آن تنفس می‌کند، همسو نداند، همین وضعیت آلودگی هوا در شهرهای بزرگ پیش می‌آید و نخستین و ضروری‌ترین نیاز بشر مورد خدشه قرار می‌گیرد.

وی تصریح کرد: فراموش کردن نکات فوق‌الذکر موجب شد که انسان‌ها از طبیعت جدا شوند و به آن لطمه بزنند؛ هم ارتباط طبیعت با خدا را قطع کردند و هم خودشان را جدا از طبیعت دانستند و خواستار چیرگی بر طبیعت و بهره‌برداری بی‌حد و مرز از آن شدند.

حجت‌الاسلام سلطانی اظهار کرد: دیدگاه همسویی انسان با طبیعت فقط به اسلام اختصاص ندارد، در آیین زرتشت و برخی آیین‌های دیگر نیز عناصر اصلی طبیعت شامل آب، باد، آتش و خاک، مقدس دانسته می‌شود و آلوده ساختن آنها، گناه به شمار می‌رود.

مدرنیته طبیعت را به استعمار خود درآورد

وی ادامه داد: استعمارگری که در قرن نوزدهم آغاز شد و برخی انسان‌ها تلاش کردند که انسان‌های دیگر را به‌صورت رسمی یا غیررسمی به بردگی بگیرند، نسبت به طبیعت نیز در پیش گرفته شد، یعنی انسان‌ها تصور کردند که تمام عناصر طبیعی برده آنها هستند و باید بیشترین استفاده را از این عناصر ببرند. سپس مسئله تولید صنعتی پیش آمد، مثل اینکه در کشاورزی تلاش می‌شود حداکثر محصول از حداقل زمین به دست آید و استفاده از کودهای شیمیایی و دیگر مواد غیرطبیعی که موجب آلودگی خاک و حتی مواد غذایی می‌شود، اهمیت ندارد و هدف اصلی، تولید حداکثری است.

این استاد دانشگاه افزود: این پدیده صرف‌نظر از دیدگاه ایمانی و دینی، از دیدگاه خرد و عقل بشری، ظلمی بزرگ به طبیعت و مجموعه آفریده‌های خداوند است. اگر پیرو هیچ یک از ادیان آسمانی هم نباشیم، طبیعت باید محترم باشد و قدر دانسته شود و به آن ستم نشود. عقل هر ستمی را به هر موجودی نکوهش می‌کند. قرآن کریم در آیه ۷ سوره کهف، تعبیر زیبایی درباره طبیعت بیان می‌کند و می‌فرماید: «إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا؛ در حقیقت ما آنچه را بر زمین است، زیور برای آن قرار دادیم تا آنان را بیازماییم که کدام یک از ایشان نیکوترند». براساس همین آیه، اگر هر انسانی این زیور و زینت را حفظ کند، یا آن را افزایش دهد، کار خدایی انجام داده است و تمام کسانی که زیبایی‌های طبیعت را مخدوش و با ساخت‌وساز یا کارهای دیگر، آن را زشت می‌کنند، در واقع کار شیطانی و خلاف خواسته پروردگار انجام می‌دهند.

